

OKOLIŠNI I SOCIJALNI AKCIJSKI PLAN

OMBLA HIDROELEKTRANA

DUBROVNIK, HRVATSKA

Hrvatska Elektroprivreda d.d. (HEP) planira izgraditi hidroelektranu (HE) na vrhu zaljeva Rijeke Dubrovačke blizu Dubrovnika, Hrvatska. HE Ombla bit će izgrađena ispod zemlje i proizvodit će do 68 megawata električne energije. Kao dio projekta, opskrba Dubrovnika pitkom vodom bit će utrostručena, a voda će biti i pročišćena u novom pogonu za filtriranje, koji će izgraditi HEP, a njime će upravljati Vodovod Dubrovnik.

HEP je pristupio Europskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD ili banka) zbog financiranja projekta. EBRD je svrstala projekt u A kategoriju, prema bankovnoj Okolišnoj i socijalnoj politici iz 2008. To zahtijeva završetak procjene utjecaja na okoliš i socijalnih utjecaja, što u ovom slučaju obuhvaća Studiju utjecaja na okoliš izrađenu 1999 i prihvaćenu od hrvatskih vlasti, dodatne podatke i studije, Plan angažmana zainteresiranih strana za vođenje konzultacija sa zainteresiranim stranama, Ne tehnički sažetak koji daje kratki sažetak ESIA (Procjena utjecaja na okoliš i socijalnih utjecaja) na običnom ne tehničkom jeziku i ovaj Okolišni i socijalni akcijski plan (ESAP). ESAP uključuje niz radnji koje će poduzeti HEP za upravljanje - to jest za planiranje i primjenu posebnih mjera za izbjegavanje, smanjivanje ili ublažavanje - potencijalnim utjecajima na okoliš, profesionalno zdravlje i sigurnost i socijalnim utjecajima tijekom izgradnje i rada¹. ESAP će biti dio ugovora između HEPa i EBRDa. HEP će izvještavati EBRD o svakoj traženoj radnji svake godine i njihova provedba bit će povremeno nadgledana od strane EBRDa.

Tablica dolje prikazuje tražene radnje iz ovog ESAPa, organizirane prema Zahtjevima izvedbe EBRDa. Tablica prikazuje izvor i vremenski slijed zahtjeva i kriterije prema kojima će biti ocijenjena izvedba radnji. Tamo gdje su zahtjevi preneseni iz EIA, tako je i naznačeno. Primjena svih radnji odgovornost je HEPa. Ako druge tvrtke obavljaju poslove pod ugovorom, HEP će biti odgovoran za usklađenost izvođača sa zahtjevima ESAPa. Očekuje se da se ovo postigne uključivanjem odgovarajućih zahtjeva u ugovore i podugovore i prema potrebi da HEP provodi direktni nadzor.

Kao što je naznačeno u raznim traženim radnjama ili drugačije dogovoreno među strankama, ovaj ESAP može se revidirati s vremena na vrijeme za vrijeme izvedbe projekta. Niti jedna promjena neće dozvoliti povredu hrvatskih zakona ili EBRD zahtjeva za okolišnu i socijalnu izvedbu.

¹ Za potrebe ovog ESAPa, gradnja uključuje sve radnje na terenu za gradnju projekta, uključujući pomoćne i uslužne građevine kao što su graditeljski kampovi, ceste, privremene i stalne građevine, skele, itd. "Rad" znači rutinske i ne rutinske operacije i održavanje hidroelektrane i pratećih pogona, a "izvedba projekta" uključuje vrijeme izgradnje i rada.

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

<i>Br.</i>	<i>Pitanje/radnja</i>	<i>Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Vrijeme završetka</i>	<i>Mjera uspješnosti</i>
0	Priprema i podnošenje izvješća o statusu primjene ESAPa i okolišnoj i socijalnoj izvedbi, uključujući i rješavanje žalbi.	EBRD PR1	Svakih šest mjeseci tijekom izgradnje, nakon toga godišnje.	Podnošenje izvješća o uspješnosti izvedbe ovisno o okolišu, profesionalnom zdravlju i sigurnosti i socijalnom pitanju (ESHS).
1a. Okolišno i socijalno planiranje i upravljanje				
1.1	Dostići i zadržati okolišne i socijalne sustave upravljanja (ESMS) ekvivalentne s ISO 14001 za sve HEP tvrtke. Do stupnja dozvoljenog propisima nabavke, ne treba odabirati iste tvrtke za uzastopnu obnovu certifikata.	Najbolje međunarodne prakse upravljanja. PR1	2014 i dalje	Uključiti u ESHS izvješće status ESMS sustava
1.2	Dostići i postići sustave upravljanja profesionalnim zdravljem i sigurnosti (OHS) ekvivalentne s OHSAS 18001 za sve HEP tvrtke vezane uz proizvodnju prijenos i distribuciju energije.	Najbolje međunarodne prakse upravljanja. PR1	2014 i dalje	Uključiti u ESHS izvješće status OHS sustava
1.3	Imenovanje odgovornih menadžera za pitanja profesionalnog zdravlja i sigurnosti. Obuka voditelja i odgovarajućeg osoblja za svaki tim graditelja i radnu smjenu prema relevantnim zahtjevima ovog ESAPa i prema potrebi prema Zahtjevima izvedbe EBRDa.	Najbolje međunarodne prakse upravljanja. PR1	Tijekom izgradnje i rada.	<ul style="list-style-type: none"> - Imenovanje ESHS menadžera tvrtke - Obuka voditelja i ostalog osoblja - Konačni cilj: puna usklađenost s ESAPom - Uključiti u ESHS ažurirana izvješća o imenovanjima i obuci.

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

Br.	Pitanje/radnja	Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)	Vrijeme završetka	Mjera uspješnosti
1.4	<p>Razviti i/ili zadržati opsežan plan upravljanja otpadom na zajedničkom nivou HEP d.d. i za svaki veliki projekt, uključujući projekt Ombla. Planovi trebaju uključivati (minimalno):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postupke za pravilno rukovanje svim otpadom nastalim na HEPovim gradilištima i radnim prostorima. - Metode ovjeravanja odgovarajućeg upravljanja otpadom iz HEPa na drugim mjestima preko ugovornih menadžera za otpad. - Mjere minimiziranja stvaranja otpada i maksimalne ponovne upotrebe i recikliranja u svim HEPovim pogonima. - Primijetiti da otpad uključuje papir, uloške za printere, svjetla i uredski otpad, kao i građeni i industrijski otpad. 	<p>Najbolje međunarodne prakse upravljanja. PR1</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Za projekt Omble: prije izgradnje. - Za HEP: ostvariti postojeće planove, razviti dodatne planove po potrebi 	<ul style="list-style-type: none"> - Završetak planova - Uključiti u ESHS izvješće informacije o pripremi planova i statusu usklađenosti upravljanja otpadom
1.5	<p>Ustanoviti policu i procedure tvrtke za nadgledanje izvođača pri izvedbi u odnosu na okoliš, profesionalno zdravlje i sigurnost i socijalna pitanja (ESHS) prilikom gradnje, što uključuje (minimalno):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uključenje odgovarajućeg ESAPa i ostalih pravnih zahtjeva u ugovore, uključujući zahtjeve za obuku osoblja/uprave. - Dodjeljivanje jasnih odgovornosti unutar HEPa za nadgledanje izvođača na Ombli - Redovite inspekcije gradilišta i izvođačevog gradilišnog kampa. - Izvješća izvođača o izvedbi dovoljna da dozvole uključivanje podataka u ESHS izvješća banci i da dozvole HEPu da odredi jesu li potrebne korektivne radnje. - Ovjeravanje obuke i profesionalnih uvjerenja za upravu i osoblje izvođača zaduženih za pitanja okoliša i profesionalnog zdravlja i sigurnosti. 	<p>Najbolje međunarodne prakse upravljanja. PR1</p>	<p>Prosinac 2012</p>	<p>ESHS izvješća EBRDu o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opisu programa - Najznačajnijim trenucima izvedbe (sjednice, inspekcije, itd.) - Obuci - Sažecima izvođača (na nivou izvođača i ukupnog projekta) u smislu sažetaka izvedbe u odnosu na okoliš i OHS
1.6	<p>Nabavka svih potrebnih dozvola za projekt i zadovoljenje zahtjevima za dozvole.</p>	<p>Lokalni pravni zahtjevi PR1</p>	<p>Prije izgradnje i rada, prema primjenjivosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Identificirati potrebne i dobivene dozvole u ESHS izvješćima. - Izvješće o usklađenosti u ESHS izvješćima.

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

Br.	Pitanje/radnja	Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)	Vrijeme završetka	Mjera uspješnosti
2.	Izvršavanje zahtjeva 2: Rad i uvjeti rada			
2.1	Procijeniti HR upravljački sustav i procedure u odnosu na EBRD zahtjeve i hrvatske zakone, uključujući naročito odredbe koje pokrivaju uvjete zaposlenja i otpuštanja, slobodu zajedničkog/kolektivnog pregovaranja, zabranu prisilnog i dječjeg rada, obvezne medicinske preglede za novozaposlene, socijalne dopuste/koristi, itd. Ažuriranje sustava/politika po potrebi da se osigura usklađenost.	PR2	Prosinac 2012	<ul style="list-style-type: none"> - Dok se ne završi, uključiti u ESHS izvješća status zahtijevanog i završenog ažuriranja na HR sustav. - Godišnja izvješća o ključnim podacima o radnicima, uključujući otpuštanja i nova zaposlenja, razvoj kolektivnog pregovaranja, status medicinskih pregleda, itd. - Uključiti u ESHS izvješća podatke o broju radnika u različitim kategorijama (uprava, kvalificirani, nekvalificirani, itd.) i podjela po spolu.
2.2	Napraviti politiku i procedure (2.1 gore) ili detaljne sažetke dostupne zaposlenicima.	PR2	Prosinac 2012	Dostupnost materijala zaposlenicima.
2.3	Kao dio razvoja politike pod točkom 1.5 gore, razviti i primijeniti plan upravljanja i procedura za izvođača Omble, osiguravajući da je HEPov izvođač usklađen s EBRD PR 2 i hrvatskim Zakonom o radu.	PR2	Prije ugovaranja s izvođačem	<ul style="list-style-type: none"> - Priprema i primjena plana - Izvješće o izvođačevoj usklađenosti i rezultatima nadgledanja
2.4	<p>Podržavati lokalnu radnu snagu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osiguravanjem stvarne informacije o mogućnostima zapošljavanja, i transparentnom praksom zapošljavanja • oglašavanjem svih položaja • zapošljavanjem lokalne radne snage gdje je to god moguće • isplaćivanjem plaća, barem prosječnih kao što se isplaćuju na mjestima koja se mogu usporediti s ovim • radni kamp mora udovoljavati hrvatskom zakonu i osigurati adekvatnih prostora za grijanje, tuširanje i kuhanje. 	Najbolja međunarodna praksa. PR2	Tijekom gradnje	<ul style="list-style-type: none"> - Nema pritužbi od radne snage. - Uključiti podatke o korištenju lokalne radne snage u ESHS izvješća

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

Br.	Pitanje/radnja	Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)	Vrijeme završetka	Mjera uspješnosti
2.5	<p>Razviti i primijeniti profesionalni zdravstveni i sigurnosni (OHS) plan za navođenje sve aktivnosti vezane uz projekt na projektnom gradilištu tijekom gradnje, a zatim i rada. Isto tako zahtijevati plan/usklađenost od izvođača. Zahtjevi koje treba uključiti (ali ne ograničiti samo na njih):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analize hazarda za specifične poslovi i zadatke i kontrole aktivnosti HEPa. - Osiguravanje PPE, zahtjevi za upotrebu PPE i provođenje korištenja PPE. - Obuka iz sigurnosti za svo osoblje, što pokriva opasnosti njihovog posla. - Pregled i odobravanje OHS planova izvođača, koji moraju zadovoljavati iste standarde kao HEPov plan. - nadgledanje primjene OHS izvođača, uključujući obvezno izvještavanje. - Vođenje statistike o incidentima, uključujući ukupan broj radnih sati 	<p>Najbolja međunarodna praksa. PR2</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Plan u funkciji prije izgradnje (za izvođača, prije rada na gradilištu) - Tijekom izgradnje i rada 	<ul style="list-style-type: none"> - Priprema i primjena OHS plana za projekt - Pregled i odobravanje OHS planova izvođača - Uključiti u ESHS izvješća banci podatke o izvedbi HEPa i izvođača (sati rada, nesreće, izgubljeno vrijeme, itd.)
2.6	<p>Osiguravati sigurnosne radne uvjete na gradilištu uključujući zahtjeve nošenja osobne zaštitne opreme (zaštite za glavu, ruke i noge) za sve radnike zaposlene na gradilištu, u radu ili održavanju</p>	<p>Najbolja međunarodna praksa. PR2</p>	<p>Tijekom izgradnje i rada</p>	<p>Nema nijedne nesreće u vrijeme izgradnje i rada.</p>
2.7	<p>Lokacija i životne aktivnosti graditeljskih kampova zadovoljavat će zahtjeve hrvatskog zakona i EBRD PR2.</p>	<p>Najbolja međunarodna praksa. PR2</p>	<p>Za cijelo vrijeme dok su graditeljski kampovi naseljeni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Usklađenost - Uključiti podatke o incidentima u ESHS izvješća.
3.	<i>Izvršavanje zahtjeva 3: Prevencija i smanjenje zagađivanja</i>			
3.1	<p>Izrada studije o rijeci u suradnji s ACI (Adriatic Croatia International) marinom za čamce i gradom Dubrovnikom (bilješka: zamjenik gradonačelnika Dubrovnika izvijestio je da je to već bilo planirano, iako još nije određeno područje rada, vrijeme i financiranje.) Cilj će biti uspostaviti i/ili potvrditi početne uvjete u rijeci tako da bilo koji utjecaj uslijed gradnje i rada može biti identificiran i ublažen.</p>	<p>Dogovor s vlastima grada Dubrovnika PR3</p>	<p>Prije izgradnje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Priprema TORa i podnošenje EBRDu za pregled i komentare. - Upošljavanje konzultanta - Završno izvješće, uključujući preporuke za ublažavanje pri izgradnji/radu.

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

<i>Br.</i>	<i>Pitanje/radnja</i>	<i>Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)</i>	<i>Vrijeme završetka</i>	<i>Mjera uspješnosti</i>
3.2	Održavati ažurirane planove postupanja u hitnim slučajevima, koji uključuju mjere za poduzimanje radnji za sprečavanje ili smanjenje utjecaja na ljude i imovinu koji bi mogli biti pod utjecajem neočekivanih kvarova ili događaja, kao i osiguravanje obavještanja ljudi na koje potencijalno može biti utjecaja. Prije rada obavijestiti ljude na koje može biti utjecaja, kako će plan utjecati na njih u slučaju incidenta.	PR3, PR4	Prije izgradnje	Plan odgovora na hitne slučajeve.
3.3	Detaljno ispitivanje utjecaja režima i/ili nivoa podzemnih voda u usporedbi s prirodnim stanjem u Bosni i Hercegovini. Ispitivanje bilo kojeg utjecaja planiranih aktivnosti na špiljski sustav Vjetrenice.	Dogovor između vlade Republike Hrvatske i vlade Republike Bosne i Hercegovine PR3	Prije izgradnje	Izveštaji prikazani vlastima Bosne i Hercegovine
3.4	Davanje svih podataka monitoringa iz postojećih i novih piezometrijskih bušotina u području Bosne i Hercegovine, u području utjecaja podzemnog rezervoara, institucijama odgovornim za upravljanje vodom u Republici Bosni i Hercegovini.	Dogovor između vlade Republike Hrvatske i vlade Republike Bosne i Hercegovine PR3	Prije izgradnje i tijekom rada	Izveštaji prikazani vlastima Bosne i Hercegovine
3.5	Sukladno s točkom 1.4 gore, razviti i primijeniti plan upravljanja otpadom za HE Ombla. Ovo će pokriti sav otpad nastao tijekom izgradnje i rada, uključujući, ali ne ograničavajući se na iskop bagerom (vidi točku 3.31 dolje) i iskop iz tunela, kopova i/ili miniranja. Plan treba maksimizirati ponovno korištenje otpadnog materijala u gradnji na gradilištu i van njega. Svako odlaganje mora biti u kamenolome u okolici.	Najbolja međunarodna praksa. PR3	Prije izgradnje	- Priprema i primjena plana upravljanja otpadom. - uključiti u ESHS izvješća podatke o proizvodnji i upravljanju otpadom.
3.6	Konzultirati vlasti i složiti se oko najboljeg načina za minimiziranje utjecaj projekta na povećanje siltita u rijeci. Opcije mogu uključivati: - Oblaganje riječnog korita betonom - iako se zahtijeva u EIA, ovdje se ne preporučuje - Siltitska obloga - Drugi filter - Kontrola erozije (pogledati točku 3.9 dolje) (Napomena: minimiziranje silta zahtijeva EIA, uključujući oblaganje riječnog korita)	PR3	Prije izgradnje	Dogovor s vlastima i izvješće EBRDu (u ESHS izvješću)

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

Br.	Pitanje/radnja	Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)	Vrijeme završetka	Mjera uspješnosti
3.7	<p>Provedba mjera sanacije i najbolja praksa upravljanja da se spriječi/smanji/kontrolira zagađenje zraka prašinom i emisijama iz vozila / opreme.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kontrolirati emisiju prašine u suhim periodima koristeći vodu ili druge metode suzbijanja prašina na cestama i ostalim područjima koja mogu generirati prašinu (Napomena: EIA zahtijeva prskanje vodom). - Paziti da su sva vozila koja prevoze iskopanu zemlju i nagomilane zalihe pokrivena. - Isključiti vozila i opremu kad nije u upotrebi. - Dobro održavati sva motorna vozila i opremu da se smanji njihova emisija. 	Najbolja međunarodna praksa. PR3	Tijekom izgradnje	Minimalno stvaranje prašine
3.8	<p>Razviti plan kontrole erozije i taloženja za sva područja gdje će se poremetiti tlo za vrijeme gradnje. Plan treba (minimalno):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odrediti korištenje prakse dobrog gospodarenja i najboljeg upravljanja, kao što je upotreba siltitske obloge duž korita, bala slame, kontrolnih brana i sijanja trave. - Održavati tvrde površine i ceste čistim od blata i ulja. - Pokriti iskopani materijal, minimizirati gole površine u blizini izvora ili rijeke. - Koristiti kerbed sustave da se spriječi tojecanje u rijeku. <p>(Napomena: kontrola erozije koju zahtijeva EIA.)</p>	Najbolja međunarodna praksa. PR3	Tijekom izgradnje	Umanjeni razni utjecaji na kvalitetu vode.
3.9	<p>Uspostaviti zaštitnu zonu oko izvora radi sprečavanja nepovoljnih utjecaja na kvalitetu vode (zahtijevano u EIA). Osigurati taložne bazene na gradilištu da se spriječi utjecanje замуćenih i otpadnih tekućina u vodu. Razmisliti o upotrebi siltitskih zapreka i geotekstila. Sakupljeni prah se treba redovito uklanjati. Ne koristiti izvor Omble kao taložni bazen.</p>	Najbolja međunarodna praksa. PR3	Tijekom izgradnje	Umanjeni razni utjecaji na kvalitetu vode. Izvještavati o utjecajima u ESHS izvješćima.
3.10	<p>Upotreba injekcijske zavjese da se ograniči povećanje mutnoće vode. Izgradnja injekcijske zavjese treba biti napravljena u fazama (najmanje tri faze) i monitoring vodnog režima treba biti osiguran za svaku fazu u tijeku jedne hidrološke godine, zajedno s analizom.</p>	Dogovor između vlada Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine PR3	Tijekom izgradnje	Nikakve pritužbe nisu stigle od vlade Bosne i Hercegovine

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

Br.	Pitanje/radnja	Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)	Vrijeme završetka	Mjera uspješnosti
3.11	<p>Izvoditi jaružanje u rijeci samo ako nema druge isplative alternative i samo nakon kompletnih konzultacija s vlastima. Ako je jaružanje potrebno, razviti plan upravljanja jaružanjem koji zahtijeva minimalno:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rad pri izlaznom toku gdje je god moguće (zahtijeva EIA). - Ograničiti jaružanje na periode bez mriještenja ili njege mladunaca. Tražiti savjet od educiranog vodnog biologa da se odaberu periodi s najmanjim utjecajem na vodeni ekosustav. - Razmotriti alternativne tehnike jaružanja da se smanji utjecaj, uključujući usisavanje (zahtijeva EIA). - Uključiti iskopani materijal u plan upravljanja otpadom iz točke 3.6 gore. - Upravljanje iskopanim materijalom (vidi 3.6 gore) 	Najbolja međunarodna praksa. PR3	Potreban je plan prije jaružanja	<ul style="list-style-type: none"> - Sporazum s vlastima - Izvještaj EBRDu o planiranju i primjeni.
3.12	<p>Primijeniti mjere za sprečavanje / smanjivanje / kontrolu utjecaja na podzemne vode i površinske vode kao rezultata prolijevanja goriva, maziva i drugih kemikalija.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skladištiti gorivo i ulje u betonske kontejnere s 110% kapacitetom. - Osigurati okapne posude na svim mjestima gdje se čuva ili koristi gorivo ili ulje. - Odrediti planirana mjesta za punjenje gorivom i ograditi ih betonom. - Obučiti vozače i ljude koji rukuju opremom u pravilnom postupanju s gorivom. 	Najbolja međunarodna praksa. PR3	Tijekom izgradnje	Ublaženi različiti utjecaji na lokalnu podzemnu i površinsku vodu.
3.13	<p>Biti spreman na čišćenje manjih izljeva (gorivo, itd.), uključujući (ali se ne ograničiti na):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mjere kontrole izlivanja osigurane u svim vozilima i opremi na svim mjestima u svako vrijeme. - Obuka u čišćenju za vozače i operatore opreme, a i ostale koji koriste gorivo, mazivo ili druge opasne tvari - Pregled vozila i opreme radi curenja prije korištenja u blizini vode ili u vodi. 	Najbolja međunarodna praksa. PR3	Tijekom izgradnje	Svi izljevi odmah se čiste. Uključiti u ESHS izvješća EBRDu informacije o izljevima i čišćenju.

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

Br.	Pitanje/radnja	Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)	Vrijeme završetka	Mjera uspješnosti
3.14	Osigurati odgovarajuće zadržavanje i puštanje građevinskih otpadnih voda, uključujući sanitarne i oborinske vode. Sve sanitarne i oborinske vode moraju se prikupljati i odvesti do postrojenja za tretman voda u Dubrovniku (Napomena: zahtijevano u EIA)	Najbolja međunarodna praksa. PR3	Tijekom izgradnje	Smanjenje rizika od zagađenja vode / tla i utjecaj na ekologiju.
3.15	Razviti plan miniranja da se osigura minimalni rizik za radnike i javnost. Plan treba zahtijevati miniranje tijekom dana i ograničen broj eksplozija po danu.	Najbolja međunarodna praksa. PR3	Tijekom izgradnje	Ograničena buka od miniranja. Uključiti informaciju o miniranju u ESHS izvješće.
3.16	Uspostaviti zone sanitarne zaštite da se zaštiti pitka voda u skladu s pravilnikom za određivanje sanitarnih zaštitnih zona izvora, kojeg je izdala Državna direkcija za vode, koja je sada pod Ministarstvom regionalnog razvoja šumarstva i vodnog gospodarstva (napomena: zahtijevano u EIA)	Najbolja međunarodna praksa. PR3	Tijekom rada	Nema negativnih utjecaja na vodoopskrbu.
3.17	Zadržati postojeću crpnu stanicu da se osiguraju zalihe vode iz toka Omble u prirodnim suhim uvjetima i da se zadovolje zahtjevi za budućim potrebama za vodom (napomena: zahtijevano u EIA).	Najbolja međunarodna praksa. PR3	Tijekom rada	Nema negativnih utjecaja na vodoopskrbu.
4.	Izvršavanje zahtjeva 4: Društveno zdravlje i sigurnost i osiguranje			
4.1	Razviti i primijeniti - i zahtijevati od izvođača da primjenjuje - procedure za zaštitu društvenog zdravlja i sigurnosti, koje će uključivati (ali ne biti ograničene na): - Plan upravljanja prometom za sve vozače i rukovatelje opremom (vidi 4.2 dolje). - Javne obavijesti o operacijama gradnje blizu područja otvorenih za javnost. - Osiguranje po potrebi da se onemogući pristup neovlaštenim osobama na lokacije projekta, uz odgovarajuću obuku čuvara. - Upozorenja/znakovi opasnosti da se obeshrabri/onemogući pristup komponentama pod naponom ili drugim opasnim područjima.	PR4	Tijekom izgradnje i rada.	- Javne obavijesti - Obuka osiguranja - Uključiti u ESHS izvješće banci podatke o obavijestima, obuci, itd.

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

Br.	Pitanje/radnja	Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)	Vrijeme završetka	Mjera uspješnosti
4.2	<p>Razviti i primijeniti plan upravljanja prometom.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osigurati da promet ne prelazi 15 kamiona dnevno (napomena: zahtijevano u EIA). - Osigurati da su postojeće i nove pristupne ceste tri metra širine s proširenjima za mimoilaženje vozila (napomena: zahtijevano u EIA). - Isplanirati rute da se izbjegnu škole, bolnice i druga područja s mnoštvom pješaka ili djece. - Obavijestiti javnost i postaviti znakove na javnim cestama prije perioda jačeg korištenja. - Postaviti znakove upozorenja duž perimetra područja gradnje. - Ograničiti aktivnost izgradnje na dnevne sate. - Uspostaviti i provesti stroga ograničenja brzine na i izvan gradilišta. - Omogućiti obuku svim vozačima, primorati ih na poštovanje plana prometa. 	<p>Najbolja međunarodna praksa. PR4</p>	<p>Tijekom izgradnje i rada.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Plan upravljanja prometom - Uključiti u ESHS izvješća podatke o svim nesrećama.
4.3	<p>Istraživanje stabilnosti kosina prije početka gradnje je završeno. Pratiti stabilnosti kosina tijekom izgradnje i rada upotrebom geodetskih repera (napomena: zahtijevano u EIA). Stabilizirati kosine ili modificirati aktivnosti po potrebi da se spriječi klizanje ili rušenje.</p>	<p>Najbolja međunarodna praksa. PR4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Početna istraživanja prije gradnje. - Monitoring: tijekom izgradnje i rada. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rana svijest o potencijalnim utjecajima na stabilnost kosina, omogućujući Plan za hitne slučajeve koji će se postaviti po potrebi
4.4	<p>Razviti program praćenja buke koji će uspostaviti polaznu osnovu prije gradnje i osigurati da je buka u skladu s hrvatskim zakonima i minimizirati uznemiravanje van gradilišta.</p>	<p>PR2, PR4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostaviti polaznu osnovu prije gradnje - Periodički pratiti buku tijekom izgradnje. 	<ul style="list-style-type: none"> - Čvrsta polazna osnova - Minimalno uznemiravanje van gradilišta - Rana svijest o potencijalnim utjecajima buke, omogućujući ublažavanje koje će se provesti po potrebi
4.5	<p>Prema zahtjevima vlasti, locirati privremena postrojenja, kao što su graditeljski kampovi, obrti i skladišta, u industrijsku zonu Komolac, a betonaru za drobljenje i miješanje betona u Dubac (napomena: ovo je zahtijevano u EIA).</p>	<p>Najbolja međunarodna praksa. PR8</p>	<p>Tijekom izgradnje</p>	<p>Ograničen utjecaj na pejzaž i vizualnu ugodnost.</p>

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

Br.	Pitanje/radnja	Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)	Vrijeme završetka	Mjera uspješnosti
4.6	Uspostaviti i nametnuti jasna pravila za radnike (uključujući zaposlenike izvođača) u graditeljskim kampovima da se spriječe incidenti van gradilišta koji uključuju lokalno stanovništvo.	Najbolja međunarodna praksa.	Za cijelo vrijeme dok su graditeljski kampovi zauzeti	Uključiti u ESHS izvješće informacije o pritužbama i incidentima u kojima su uključeni radnici i odgovore izvođača/HEPa.
5. Izvršavanje zahtjeva 5: Otkup zemljišta, nevoljno ponovno naseljavanje i ekonomsko raseljavanje				
5.1	Izraditi pisani plan o iskorištavanju zemljišta za projekt, uključujući otkup zemljišta trajno potrebnog za ceste, dalekovode, cjevovode i druga postrojenja te zemlje koja se privremeno koristi za skladištenje, pristup i smještaj radnika.	PR5	Prije bilo kakvog daljnjeg otkupa zemljišta.	Pregled i odobrenje plana od strane EBRDa.
5.2.	Osigurati da se sav otkup zemljišta HEPa poduzima u skladu s EBRD PR5 i odobrenim planom pripremljenim pod točkom 5.1.	EBRD PR5	Prije bilo kakvog dodatnog otkupa zemljišta ili kompenzacije.	Uključiti informacije o radnjama na otkupu / preseljenju / kompenzaciji u ESHS izvješću banci.
6. Izvršavanje zahtjeva 6: Biološka raznolikost, zaštita i upravljanje s održivim izvorima				
6.1	Obaviti ekološka istraživanja prije izgradnje da se odredi osnovno (nulto) stanje (napomena: EIA uključuje iste zahtjeve). Uključiti u istraživanja: - Kopnene ekosustave - Vodene ekosustave - Zaštićene vrste šišmiša –dodatna istraživanja lokacije i veličine populacije vrsta u pećinama koje će biti pod utjecajem HE Ombla. - Zaštićenu Proteus anguinus (čovječju ribicu). - Ptice. Napraviti dodatne analize jesu li mjere koje su već određene za smanjenje utjecaja na floru i faunu dovoljne da spriječe potencijalne utjecaje na područje Nature 2000. Na temelju rezultata pripremiti plan zahtijevan u točki 6.2.	Najbolja međunarodna praksa. PR6	Prije izgradnje	Izvešća o istraživanjima fokusirana na područja izgradnje.
6.2	Razviti plan zaštite ekosustava koristeći ekološka istraživanja. Planirati pokrivanje faza izgradnje i rada (napomena: zahtijevano u EIA).	Najbolja međunarodna praksa. PR6	Prije izgradnje.	Izrada plana zaštite ekosustava.

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

Br.	Pitanje/radnja	Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)	Vrijeme završetka	Mjera uspješnosti
6.3	Zadovoljiti zahtjeve EU direktive o staništima. To treba započeti sa provjerom upotrebe da se vidi ima li nacrt potencijal za utjecaj na vrste i staništa koje su identificirane za imenovanje Ombla Natura 2000 područja. Provjeru upotrebe poduprijeti istraživanjima (kao pod 6.1 gore) i dodatnim analizama da se vidi jesu li već identificirane mjere za ublažavanje utjecaja na floru i faunu dovoljne da se izbjegnu potencijalni značajni efekti na područje Natura 2000.	EU direktive o staništima Najbolja međunarodna praksa. PR6	Prije izgradnje	Upošljavanje konzultanata i provedba istraživanja. Izrada izvješća o provjeri.
6.4	Ne izvoditi nikakve radove unutar područja Natura 2000 koji mogu utjecati na šišmiše, ribe, vodozemce, mekušce ili kukce zbog kojih je područje predloženo u Naturu 2000 ili na staništa ovih vrsta dok provjera ne odredi najbolje odgovarajuće mjere sanacije. Po potrebi modificirati ESAP koji će uključivati odgovarajuću sanaciju.	EU Najbolja međunarodna praksa. PR6	Prije izgradnje	- Preporuke za sanaciju. - Predložena modifikacija ESAPa.
6.5	Provesti mjere za smanjenje utjecaja na šišmiše (napomena: zahtijevano u EIA): - Ako treba bilo što raditi u Vilinoj ili drugim špiljama, sve radove raditi po zimi da se izbjegne utjecaj na šišmiše koji špilju koriste za razmnožavanje. - Podložno dodatnim istraživanjima (vidi 6.1), ako se bilo što radi u Vilinoj ili drugoj špilji, privremeno ili stalno izolirati dio špilje naseljen šišmišima izgradnjom umjetnog zida i time zatvoriti špiljske kanale koji će biti pod utjecajem izgradnje HE. - U dogovoru s i odobreno od struke, a podložno dodatnim istraživanjima, iskopati novu umjetnu špilju u gornjim horizontima s ciljem da se potaknu šišmiši da se presele u novo stanište. - U dogovoru sa strukom, predvidjeti druge mjere sanacije odgovarajuće za bilo koji potencijalni utjecaj.	Najbolja međunarodna praksa. PR6	Tijekom izgradnje	Smanjenje raznih efekata na zaštićene vrste šišmiša.
6.6	Nakon gradnje obnoviti vegetaciju poremećenih područja, zasaditi prirodnu travu i grmlje.	Najbolja međunarodna praksa. PR6	Završetak izgradnje	Smanjenje raznih efekata na floru i faunu.
8.	<i>Izvršavanje zahtjeva 8: Kulturno nasljeđe</i>			
8.1	Napraviti arheološka istraživanja u Vilinoj špilji da se utvrdi moguća prisutnost arheoloških artefakata ili drugih predmeta od kulturne važnosti.	PR8	Rujan 2011	Izvješće o istraživanju, fokusirano na područja izgradnje.

Hidroelektrana Ombla, Hrvatska Okolišni i socijalni akcijski plan

Br.	Pitanje/radnja	Izvor zahtjeva (EBRD PR #, EU, BAT, itd.)	Vrijeme završetka	Mjera uspješnosti
8.2	Poduzeti sve odgovarajuće korake za zaštitu i obnovu kapelice Marijina navješćenja od utjecaja projekta (napomena: EIS sadrži ekvivalentan zahtjev). Konzultirati lokalnu vlast i Zavod za zaštitu spomenika i kulturne baštine u Dubrovniku koji će nadgledati restauraciju kapelice.	PR8	Tijekom izgradnje	- Zaštita kapelice - Uključiti u ESHS izvješća status kapelice i aktivnosti vezane uz kupnju, zaštitu i restauraciju.
8.4	Prije (i po potrebi za vrijeme) glavnih zemljanih radova, osigurati nadzor arheologa iz kompetentne konzervatorske institucije da se spriječi uništenje ili krađa nađenih objekata i ostataka građevina koji imaju znanstvenu ili materijalnu vrijednost (napomena: temeljeno na zahtjevu iz EIA).	PR8	Tijekom izgradnje	- Zaštita kulturne baštine. - Uključiti informacije o nalazima u ESHS izvješće banci.
8.5	Razviti proceduru za slučajni nalaz.	PR8	Nakon izgradnje.	Zaštita kulturne baštine.
10.	Izvršavanje zahtjeva 10: Objavljivanje informacija i angažman zainteresiranih strana			
10.1	Načiniti plan angažmana zainteresiranih strana, uključujući i žalbeni postupak (SEP).	PR10	Svibanj 2011	Pregled i odobrenje od EBRD.
10.2	Dovršiti EBRD ESIA zahtjeve za projekte kategorije A s paketom za objavljivanje koji obuhvaća: EIA iz 1999, bilo koje potrebne dodatne materijale, ne tehnički sažetak ESIA, SEP i ovaj Okolišni i socijalni akcijski plan.	PR10	Svibanj 2011	Objava na lokalnim mjestima, na web stranicama EBRDa i HEPa, kao što je navedeno u SEPu.
10.2	Primijeniti dogovoreni SEP da se dobiju komentari i ulazni podaci za ESIA, obavijestiti zainteresirane strane o aktivnostima i napretku i zaprimati i odgovarati na žalbe.	PR10	Tijekom projekta	- Uključiti u ESHS izvješće: - detalje o žalbama i rješavanju - konzultacije i ostale dosege u zajednici, uključujući i organe vlasti
10.3	Održavati i poboljšati međudržavnu kooperaciju s Bosnom i Hercegovinom posebno u vezi s: - Rizikom zagađenja podzemnih voda od ispuštanja netretiranih sanitarnih otpadnih voda u bosanskom i hercegovačkom dijelu sliva rijeke Omble. - Potencijalnim zagađenjem podzemne vode iz odlagališta otpada Grabovica smještenog na hrvatskoj strani sliva (napomena: zahtijevano u EIA).	Najbolja međunarodna upravljačka praksa. PR10	Tijekom prijekta	- Nema pritužbi ili zabrinutosti od vlasti Bosne i Hercegovine. - Nema negativnih utjecaja na kvalitetu ili kvantitetu vode uslijed radnji u Bosni i Hercegovini